

UP Board Solutions for Class 6 Sanskrit Chapter 14

रक्षाबन्धनम्

अभ्यासः

प्रश्न 2.

एकपदेन उत्तरत

(क) रक्षाबन्धन पर्व श्रावणमासस्य कस्यां तिथौ भवति?

उत्तर : पूर्णिमायां।

(ख) श्रावणीपर्वणि हिन्दुजनाः केषां पूजनं कुर्वन्ति?

उत्तर : सप्तर्षीणाम्।

(ग) भगिन्यः स्वानुजानाम् अग्रजानाञ्च दक्षिणहस्तेषु कानि बध्नन्ति?

उत्तर : रक्षासूत्राणि।

(घ) हिन्दूराज्ञी कर्मवती कस्य पाश्वे रक्षासूत्रं प्रेषितवती?

उत्तर : हुमायूँशासकस्यपावें।

प्रश्न 3.

एकवाक्येन उत्तरत –

(क) हुमायूँ सम्राट् रक्षासूत्रं स्वीकृत्य किम् अकरोत्?

उत्तर :

हुमायूँ सम्राट् रक्षासूत्रं स्वीकृत्य कर्मवत्यः सम्मानरक्षाम् अकरोत्

(ख) रक्षाबन्धन दिवसे एव कस्य संस्कारस्य विधानमस्ति?

उत्तर :

रक्षाबन्धन दिवसे एव उपाकर्म संस्कारस्यापि विधानमस्ति।

(ग) भारतशासनेन अयं दिवसः केन रूपेणोद्घोषितः?

उत्तर :

भारतशासनेन अयं दिवसः 'संस्कृतदिवसः' रूपेणोद्घोषितः अस्ति।

(घ) रक्षाबन्धनदिवसे कस्याः भाषायाः दिवसो भवति?

उत्तर :

रक्षाबन्धनदिवसे संस्कृतभाषायाः दिवसोः भवति।

प्रश्न 4.

'क' स्तम्भम् 'ख' स्तम्भेन योजयत (मिलान करके) –

- (क) संस्कृतं सम्पूर्णं देशम्
 (ख) रक्षाबन्धन दिवसे एव
 (ग) रक्षाबन्धनस्य अस्माकं समाजे
 (घ) सः सम्राट् रक्षासूत्रं स्वीकृत्य

- (क) एकतायाः सूत्रे बध्नाति ।
 (ख) उपाकर्मसंस्कारस्यापि विधानमस्ति ।
 (ग) अति महत्त्वं विद्यते ।
 (घ) तस्याः सम्मानरक्षामकरोत् ।

प्रश्न 5.

अधोलिखित-क्रियापदानाम् धातुम् लकारम्, पुरुषम्, वचनं च लिखत (लिखकर) –

	क्रियापदम्	धातुः	लकारः	पुरुषः	वचनम्
यथा -	कुर्वन्ति	कृ	लट्	प्रथम पु०	बहुवचनम्
	अकरोत्	कृ	लङ्	प्रथम पु०	एकवचनम्
	गच्छन्ति	गम्	लट्	प्रथम पु०	बहुवचनम्
	भवेयुः	भू	विधिलिङ्ग	प्रथम पु०	बहुवचनम्

प्रश्न 6.

अधोलिखितपदानां विभक्तिं वचनं लिखत (लिखकर) –

	पदम्	विभक्तिः	वचनम्
यथा -	भारतस्य	षष्ठी	एकवचनम्
	इतिहासे	सप्तमी	एकवचनम्
	पुरोहितेन	तृतीया	एकवचनम्
	बालिका	प्रथमा	एकवचनम्
	ओषधीनाम्	षष्ठी	बहुवचनम्

प्रश्न 7.

प्रतीकचिह्नानाम् आधारे पर्वणां नामानि तत्सम्बन्धी द्वे द्वे वाक्ये च लिखत (लिखकर) –

ईदं पर्वम् अस्ति।
इदं ललितं पर्वम् अस्ति।

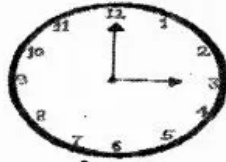
इदं रक्षाबन्धनम् अस्ति।
इदं भ्रातृ-भगिन्योः पर्वमस्ति।

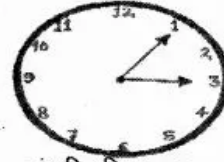
इदं क्रिसमस पर्वम् अस्ति।
अस्य पर्वे सान्ताक्लोजः उपहारं ददाति।

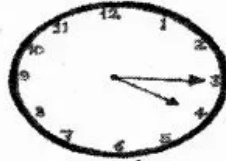
इमा दीपावली अस्ति।
अस्यांरात्रौ दीपाः प्रज्वलिताः भवन्ति।

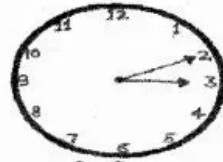
त्रिवादनम्

पंचाधिकत्रिवादनम्

सपादचतुर्वादनम्

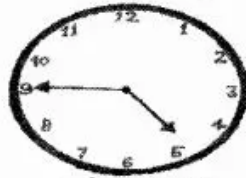
दशाधिकत्रिवादनम्

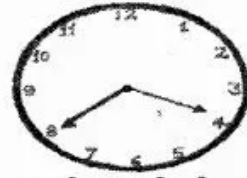
सार्धचतुर्वादनम्

पंचन्यूनत्रिवादनम्

पादोनपंचवादनम्

चत्वारिंशद्-अधिकत्रिवादनम्